

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Попроцька Вікторія Миколаївна, 1976 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2016 році Уманський національний університет садівництва за спеціальністю «Плодоовочівництво і виноградарство», аспірантка Уманського національного університету Міністерства освіти і науки України, виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Захист і карантин рослин».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Уманського національного університету Міністерства освіти і науки України, м. Умань, від 12 вересня 2025 р. № 01-05/132, у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – Сергія ЩЕТИНИ, доктора сільськогосподарських наук, професора, декана факультету плодовоовочівництва, екології та захисту рослин, Уманський національний університет;

Рецензентів – Ігоря КРИКУНОВА, кандидата сільськогосподарських наук, доцента, завідувача кафедри захисту і карантину рослин, Уманський національний університет;

Святослава СУХАНОВА, кандидата біологічних наук, доцента, доцента кафедри захисту і карантину рослин, Уманський національний університет;

Офіційних опонентів – Василя САБЛУКА, доктора сільськогосподарських наук, професора, завідувача лабораторії фітопатології і ентомології, Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків Національної академії аграрних наук України;

Олександра СТРИГУНА, доктора сільськогосподарських наук, старшого наукового співробітника, завідувача лабораторії ентомології та стійкості сільськогосподарських культур проти шкідників, Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України;

на засіданні 30 жовтня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство Вікторії ПОПРОЦЬКІЙ на підставі публічного захисту дисертації «Основні шкідники суниці садової та удосконалення системи захисту культури в умовах Правобережного Лісостепу України» за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин.

Дисертацію виконано в Уманському національному університеті Міністерства освіти і науки України, м. Умань.

Науковий керівник – Світлана МОСТОВ'ЯК, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, Уманський національний університет, доцент кафедри захисту і карантину рослин.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація відповідає вимогам п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 (зі змінами).

Здобувач має 10 наукових публікацій за темою дисертації, з них п'ять – статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, п'ять – тези доповідей наукових конференцій.

Наукові публікації, зараховані за темою дисертації, відповідають вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 (зі змінами):

1. **Попроцька В. М.**, Мостов'як С. М., Мостов'як І. І. Економічна оцінка вирощування суниці садової за різних систем захисту рослин у Правобережному Лісостепу України. *Збалансоване природокористування*. 2021. № 4. С. 107–116. DOI: [10.33730/2310-4678.4.2021.253094](https://doi.org/10.33730/2310-4678.4.2021.253094).

2. Mostoviak S., **Poprotska V.**, Mostoviak I., Shlapak V. Phenology and population of strawberry mites and effectiveness of using strawberry protection in the conditions of the Right-Bank Forest-Steppe of Ukraine. *Scientific Horizons*. 2021. Vol. 24. № 11. P. 20–27. DOI: [10.48077/scihor.24\(11\).2021.20-27](https://doi.org/10.48077/scihor.24(11).2021.20-27).

3. Мостов'як С. М., **Попроцька В. М.** Шкідники суниці як фактор зниження продуктивності культури в умовах Вінницької області. *Вісник Уманського національного університету садівництва*. 2020. № 1. С. 138–141. DOI: [10.31395/2310-0478-2020-1-138-141](https://doi.org/10.31395/2310-0478-2020-1-138-141).

4. **Попроцька В. М.** Біологія та шкідливість слимака сітчастого на суниці садовій та заходи обмеження його чисельності. *Вісник Уманського національного університету садівництва*. 2021. № 1. С. 145–147. DOI: [10.31395/2310-0478-2021-1-145-147](https://doi.org/10.31395/2310-0478-2021-1-145-147).

5. **Попроцька В. М.** Фенологічні особливості шкідників суниці садової в умовах Вінницької області. *Збірник наукових праць Уманського національного університету*. 2025. Вип. 106. Ч. 1. С. 584–592. DOI: [10.32782/2415-8240-2025-106-1-584-592](https://doi.org/10.32782/2415-8240-2025-106-1-584-592).

У дискусії взяли участь та висловили зауваження:

Василь САБЛУК, офіційний опонент, доктор сільськогосподарських наук, завідувач лабораторії фітопатології і ентомології, Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків Національної академії аграрних наук України.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Мета роботи дещо розмита. Вона має відповідати назві дисертації, тобто виглядати таким чином: Уточнити видовий склад шкідників суниці садової та удосконалити систему захисту культури від них в умовах Правобережного Лісостепу України. Все інше, що в нього включила здобувачка повинно бути відтворено у завданнях досліджень.

2. Об'єкт досліджень повинен мати активну форму, таку, наприклад, як шкідливість основних фітофагів у посадках суниці садової сортів Мурано і Вівара та ефективність заходів контролю їхньої чисельності, а предмет досліджень - основні шкідники суниці садової, їх біологічні особливості та заходи контролю їхньої чисельності.

3. Огляд літератури має викладення досить об'ємне. У ньому здобувачка дуже ретельно описала біологічні особливості основних шкідників суниці садової з посиланням на конкретні джерела літератури. Але його можна було б істотно скоротити, якби цю інформацію вона виклала більш лаконічно, об'єднавши фітофагів у певні групи, у яких показала спільні особливості біології. Наприклад, ґрунтові шкідники, листогризучі, ті, що живляться генеративними органами, сисні види тощо. У кожній із цих груп є багато спільного у їх біології і це потрібно було використати.

4. Авторка дисертації у результатах досліджень дуже детально описала хронологію розвитку фітофагів у конкретних роках і це дуже позитивно і важливо. Але робота була б більш науковою, якби їй удалось встановити певні закономірності розвитку популяцій шкідливих комах залежно від конкретних факторів, наприклад, від суми ефективних температур і об'єднати у цю залежність фітофагів за спільними ознаками щодо їхньої реакції на даний фактор. Так само можна знайти спільність реакції окремих видів на кількість опадів, або вологість ґрунту тощо.

5. У роботі зовсім не згадуються біопрепарати, які є сьогодні в арсеналі захисту рослин від шкідників (крім вапна та дріжджів), використання яких на такій продовольчій культурі як суниця садова було б доречним і навіть вкрай потрібним.

6. Зустрічаються невдалі, або застарілі вирази, такі як «боротьба», замість контролю чисельності (ст. 29), шкодочинність, замість шкідливість

(ст. 175), особливості по роках, замість особливості за роками (ст. 145), широкий комплекс фітофагів, замість комплекс фітофагів та ін.

Олександр СТРИГУН, офіційний опонент, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, завідувач лабораторії ентомології та стійкості сільськогосподарських культур проти шкідників, Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Назву дисертаційної роботи краще було викласти у такій редакції «Основні шкідники суниці садової ремонтантної та удосконалення захисту культури в Правобережному Лісостепу України».

2. Одним із завдань було оцінити рівень стійкості досліджуваних сортів Мурано та Вівара проти основних шкідників. Дане дослідження, на жаль, в повній мірі не висвітлене. Хоча є показники, які можна було б проаналізувати.

3. В роботі було б дуже добре розрахувати і проаналізувати вплив САТ, СЕТ, ГТК на розвиток основних фітофагів суниці садової, побудувати кореляційні залежності.

4. Список публікацій авторки та список використаних джерел необхідно подавати згідно ДСТУ 8302:2015.

5. Номер по порядку у таблицях не ставиться.

6. Після розділів бажано було б розмістити висновки до них.

7. Після експериментальних розділів бажано було б вказати публікації авторки де висвітлені результати досліджень.

8. Назви препаратів потрібно писати згідно «Переліку пестицидів і агрохімікатів дозволених до використання в Україні».

Окрім того, в роботі низка неточностей, помилок, а саме: протягом – впродовж; боротьба – заходи захисту, контролю; цукрові буряки – буряки цукрові; шляхом – методом, способом.

Ігор КРИКУНОВ, рецензент, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри захисту і карантину рослин, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Вважаю, що у першому розділі з метою повнішого розкриття мети і завдання дослідження варто було ще більшу увагу звернути на відомості про поєднання у інтегровану систему біологічних та хімічних методів і заходів захисту з метою максимальної екологізації насаджень суниці.

2. Більш уважно допрацювати огляд літератури. З метою доповнення відомостями про основних досліджуваних шкідників.

3. У розділі із характеристиками погодно-кліматичних умов слід вказувати і про значні перепади температур в денний і нічний час.

4. Деякі таблиці потребують редагування. Дані по сортах можна розміщувати в одній таблиці.

5. У розділі 2. Необхідно уточнити і редагувати методики досліджень і зробити їх більш зрозумілими.

6. Перелік фітофагів, обраних для досліджень обраний не дуже зрозумілим чином.

Святослав СУХАНОВ, рецензент, кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри захисту і карантину рослин, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Здобувачу необхідно більш конкретизувати мету досліджень у відповідності до теми дисертації;

2. В Розділі 1 («Огляд літератури», 1.1-1.3) автор детально представляє наукову інформацію щодо фітофагів суниці. Однак, як на мене він трохи переваантажений даними щодо фітофагів, які не були виявлені автором під час роботи і з якими не велися дослідження;

3. Як на мене в Розділі 1 («Огляд літератури», 1.4) автору слід було навести приклади реалізації «Сучасні концепції системи захисту суниці садової від шкідників»;

4. В Розділі 2 («Умови та методика проведення досліджень») мене було представити коротку характеристику фітофагів, які були об'єктами досліджень при вивченні ефективності пестицидів;

5. При описі «Схеми дослідів» (2.5.), автору слід було вказати чи проводилося в контрольному варіанті внесення води, так як це могло вплинути на результати досліджень;

6. Визначення технічної ефективності препаратів («Матеріали та методики проведення досліджень», 2.6.) щодо Оленки волохатої доцільніше було проводити згідно формули Гендерсона-Тілтона, а не Аббота, так як комаха має високі міграційні властивості; 5

7. На мою думку для Підрозділу 3.2 «Заселеність рослин суниці садової шкідниками при застосуванні пестицидів та ефективність дії препаратів» більш доцільнішою є назва «Ефективність застосування пестицидів з метою контролю чисельності популяцій фітофагів суниці»;

8. При обговоренні результатів роботи щодо технічної ефективності препаратів доцільно було провести більш широкий порівняльний аналіз між Еталонним варіантом і дослідними баковими сумішами;

9. При подачі табличного матеріалу (3.2-3.3) автору слід було зазначити яка з бакових сумішей є Еталон; і, у відповідності до «Схеми дослідів» - Контроль, а не «без інсектицидів».

Сергій ЦЕТИНА, голова разової спеціалізованої вченої ради, доктор сільськогосподарських наук, професор, декан факультету плодоовочівництва, екології та захисту рослин, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, без зауважень.

Світлана МОСТОВ'ЯК, науковий керівник, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри захисту і карантину рослин, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Вікторії ПОПРОЦЬКІЙ ступінь доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Сергій ЦЕТИНА

